

Sygn. akt III RC 759/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 04 lipca 2018 roku

Sąd Rejonowy w Elblągu w III Wydziale Rodzinnym i Nieletnich

w następującym składzie :

Przewodniczący : SSR Anna Nowosielska

Protokolant : sekr. sąd. Anna Zboch

po rozpoznaniu w dniu 20 czerwca 2018 roku w Elblągu , na rozprawie

sprawy z powództwa małoletniego A. P. zastępowanego przez matkę B. M.

przeciwko M. i M. P. (1)

o alimenty

oddala powództwo .

Sygn. akt III RC 759/17

UZASADNIENIE

B. M. , działając jako przedstawicielka ustawowa małoletniego A. P. , w pozwie złożonym dnia 17 listopada 2017 roku , wniosła o zasądzenie na rzecz małoletniego powoda od dziadków małoletnich ze strony ojca – M. i K. P. (1) - alimentów w kwotach po 350 złotych miesięcznie od każdego z nich , łącznie po 700 złotych miesięcznie , poczynając od dnia wniesienia pozwu , wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w razie opóźnienia w terminie płatności którejkolwiek z rat . Swoje stanowisko uzasadniła tym , że skoro ojciec dziecka nie alimentuje go , mimo prawomocnego orzeczenia Sądu Rejonowego w Iławie , zasądzającego świadczenia w kwotach po 500 złotych miesięcznie , małoletniemu przysługuje roszczenie o zapłatę alimentów od dziadków , dla których pieniądze w żądanej wysokości są raczej symboliczne , biorąc pod uwagę ich sytuację majątkową i zarobkową , natomiast stanowiąc będą znaczny wkład w utrzymanie małoletniego powoda . Wskazała , iż zaległość alimentacyjna ojca dziecka wynosi 22 700 złotych , uzyskanie od D. P. alimentów jest niemożliwe , dotychczas otrzymała łącznie kwotę 2300 złotych , komornik nie jest w stanie ściągnąć od niego pieniędzy , zaś ona z uwagi na wysokość osiągniętych zarobków nie otrzymuje świadczeń z funduszu alimentacyjnego .

Po udzieleniu przedstawicielce ustawowej małoletniego powoda informacji , że babka ojczyzna małoletniego powoda nazywa się M. P. (1) , B. M. sprecyzowała dotychczasowe żądanie wskazując jako osobę pozwaną M. P. (1) .

W odpowiedzi na pozew pozwani M. i M. P. (1) domagali się oddalenia żądania w całości , uzasadniając powyższe nie wyczerpaniem wszystkich możliwości wyegzekwowania świadczeń od ojca powoda , zaspokajaniem potrzeb tego ostatniego przez matkę i nie pozostawianiem małoletniego w niedostatku oraz brakiem możliwości łożenia na utrzymanie dziecka z uwagi na trudną sytuację finansową .

Sąd ustalił , co następuje :

Małoletni A. P. urodził się dnia (...) w G. z nieformalnego związku (...). Oświadczeniem , złożonym przed Kierownikiem Urzędu Stanu Cywilnego w G. dnia 16 czerwca 2009 roku , D. P. uznał ojcostwo dziecka .

Wyrokiem Sądu Rejonowego w Iławie z dnia 22 stycznia 2014 roku w sprawie o sygn. akt III RC 257/13, zasądzono od D. P. na rzecz małoletniego A. P. alimenty w kwotach po 500 złotych miesięcznie, poczynając od dnia 02 lipca 2013 roku, płatne do dnia 10 każdego miesiąca do rąk matki małoletniego powoda B. M., wraz z ustawowymi odsetkami w razie opóźnienia w terminie płatności którejkolwiek z rat.

W tamtym czasie strony utrzymywały sporadyczne kontakty. Matka małoletniego powoda utrzymywała się z wynagrodzenia za pracę w charakterze młodszego konsultanta medycznego w kwotach po 3322,24 złotych miesięcznie. Wraz z synem zamieszkiwali w domu należącym do jej rodziców, położonym w I., którym przekazywała kwoty po 500 złotych miesięcznie z tytułu opłat i częściowo wyżywienia, zaś w okresie od dnia 01 października 2013 roku do dnia 31 marca 2014 roku w wynajmowanym mieszkaniu w I. za kwoty po 1000 złotych miesięcznie z tytułu czynszu i innych opłat. Nadto wydawała kwoty po 800 złotych miesięcznie z tytułu wynajmowania mieszkania w G. ze względu na chęć zapewnienia synowi częstych pobytów nad morzem w związku ze stanem jego zdrowia.

Pozwany był reprezentowany przez kuratora procesowego, nie ustalono jego rzeczywistej sytuacji socjalno – bytowej.

Mocą ugody, zawartej przed Sądem Rejonowym w Elblągu dnia 12 czerwca 2013 roku w sprawie o sygn. akt III Nsm 124/13, wywiedzionej z wniosku D. P. o uregulowanie widzeń z małoletnim A. P., ustalono kontakty ojca z małoletnim synem w pierwszą i trzecią sobotę miesiąca, każdy pierwszy dzień Świąt Bożego Narodzenia i Wielkiej Nocy w godzinach od 09⁰⁰ do 18⁰⁰ z prawem zabierania małoletniego przez ojca poza miejsce zamieszkania dziecka.

Wówczas sytuacja małoletniego powoda i jego matki pozostawała podobna do ustalonej w sprawie o sygn. akt III RC 257/13, zaś D. P. zamieszkiwał sam w dwupokojowym lokalu w W., który wynajmował. Pozostawał osobą bezrobotną.

B. M. pismem z dnia 30 stycznia 2014 roku, skierowanym do Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w (...)G. K. zainicjowała postępowanie egzekucyjne o należności alimentacyjne od D. P., któremu nie został nadany dalszy bieg – wskutek nie uzupełnienia jego braków formalnych i ostatecznie jego zwrotu dnia 02 października 2014 roku. Obecnie toczy się kolejne postępowanie egzekucyjne z wniosku małoletniego powoda. B. M. dotychczas nie występowała o wszczęcie postępowania karnego przeciwko ojcu dziecka o nie łożenie alimentów na syna.

Obecnie małoletni powód zamieszkuje wraz z matką w czteropokojowym mieszkaniu stanowiącym własność partnera matki M. R., który ponosi należności czynszowe i za media w wysokości po około 1100 złotych miesięcznie. B. M. utrzymuje się z wynagrodzenia za pracę w charakterze przedstawiciela handlowego w kwotach po 7000 złotych brutto wynagrodzenia zasadniczego (na rozprawie zeznawała, że otrzymuje kwoty po 4000 – 5000 złotych miesięcznie). Dokonuje zakupu środków czystości i wyżywienia, które w skali miesiąca wynoszą kwoty po około 2000 – 2500 złotych.

B. M. posiada trzypokojowe mieszkanie własnościowe w G., za które splaca raty kredytu kwotami po 1700 – 1800 złotych miesięcznie. Od 2 lat wynajmowała pokój w tym mieszkaniu za kwoty po 800 złotych miesięcznie, z których odprowadzała podatek, natomiast sama uiszczała należności czynszowe w kwotach po 220 złotych miesięcznie oraz opłaty za energię elektryczną i gaz.

Małoletni powód nie posiada żadnego majątku. Jego miesięczny koszt utrzymania matka określiła na kwoty po 1500 złotych miesięcznie podstawowych wydatków, bez uwzględnienia opłat mieszkaniowych oraz wydatków nieprzewidywalnych, takich jak wycieczki szkolne, wyjścia do kina z klasą, składki klasowe, w tym na wyżywienie po 400 – 500 złotych miesięcznie, zakup ubrań 300 – 400 złotych miesięcznie (na utrzymanie małoletniego powoda z tytułu wymiany garderoby B. M. wskazała, że wydawane są kwoty po 1500 złotych na sezon), leki i witaminy - kwoty po około 50 złotych miesięcznie, średnio 4 – 5 razy w roku małoletni poważniej choruje i wówczas ten wydatek każdorazowo wynosi kwoty po 150 złotych miesięcznie, obiady w szkole – 70 złotych miesięcznie, zakup wyprawki – 1000 złotych rocznie, składki klasowe – 30 złotych miesięcznie. Małoletni korzysta z dodatkowych lekcji języka angielskiego, które wynoszą w skali miesiąca kwoty po 360 – 450 złotych. Nadto uczęszcza na zajęcia basenowe, których koszt wynosi kwoty po 100 złotych miesięcznie. Na rozrywki typu kino i inne przyjemności są wydawane

kwoty po 500 złotych miesięcznie (w pozwie ten wydatek został określony na kwoty po 100 złotych miesięcznie) . Z tytułu wyjazdów na wypoczynek letni i zimowy jest ponoszona kwota około 2000 złotych rocznie . W kolejnym spisie kosztów utrzymania B. M. określiła koszty utrzymania małoletniego syna na kwoty po 1720 – 1795 złotych miesięcznych wydatków oraz 3007,10 złotych z tytułu wydatków na ferie , wakacje , opłaty i wyprawkę szkolną .

Rodzice B. M. utrzymują się z emerytur w łącznych kwotach obojga po 3000 złotych miesięcznie i podejmują opiekę nad małoletnim powodem w okresie wolnym od szkoły , również przekazują na jego rzecz prezenty okolicznościowe .

D. P. nie utrzymuje kontaktów z synem i nie łoży na jego rzecz zasądzonych świadczeń .

Z kolei pozwani M. i M. P. (1) zamieszkują w wynajmowanym i opłacanym przez ich syna M. P. (2) kwotami po 1116 dolarów kanadyjskich jednopokojowym mieszkaniu w Kanadzie . Opłaty związane z ich utrzymaniem w skali miesiąca kształtują się następująco : energia elektryczna - 36 dolarów kanadyjskich , telewizja i telefon - 166 dolarów kanadyjskich , ubezpieczenie – 168 dolarów kanadyjskich , wyżywienie 600 dolarów kanadyjskich , komunikacja miejska – 80 dolarów kanadyjskich , leki – 328 dolarów kanadyjskich . W Polsce otrzymują emerytury w łącznej wysokości z dodatkiem pielęgnacyjnym po 4035 złotych miesięcznie , które dotychczas były przez nich pobierane w trakcie pobytu w Polsce , obecnie został złożony wniosek o ich przekazywane na konto pozwanych w Kanadzie . Są właścicielami domu , położonego w G. gmina O. , w którym przebywa ich syn K. P. (2) . Opłaty za wskazaną nieruchomość są czynione przez pozwanego , łącznie na ten cel przeznaczają w skali roku kwotę 1670 – 1700 złotych . M. P. (1) liczy 66 lat , zaś M. P. (3) - 75 lat , obydwójce są osobami schorowanymi , korzystają z pomocy specjalistycznej , przewlekłe zażywają leki .

Pozwani nie utrzymują kontaktów z małoletnim powodem , po otrzymaniu zaproszenia na uroczystość przyjęcia sakramentu I Komunii Świętej , przesłali mu kartkę z życzeniami oraz 100 dolarów kanadyjskich

Postanowieniem Sądu Rejonowego w Elblągu z dnia 20 czerwca 2018 roku , wydanym w sprawie o sygn. akt III Nsm 1412/17 , pozbawiono D. P. władzy rodzicielskiej nad małoletnim A. P. .

(dowód : informacje , częściowo spisy kosztów utrzymania , odpis skrócony aktu urodzenia , zaświadczenia , faktury , harmonogram spłat kredytu k. 7 , 22 – 46 , 51 , 65 , 79 – 92 , 94 – 118 , 137 , częściowo zeznania przedstawicielki ustawowej małoletniego powoda B. M. : protokół z rozprawy z dnia 25 maja 2018 roku , zapisany na płycie umieszczonej w kopercie na k.123 , w czasie 00:46:22 – 00:49:13 , 00:08:46 – 00:27:48 , protokół skrócony k.120v – 121v , zeznania pozwanego M. P. (3) : protokół z rozprawy z dnia 25 maja 2018 roku , zapisany na płycie umieszczonej w kopercie na k.123 , w czasie 00:49:13 – 00:55:20 , 00:27:48 – 00:41:39 , protokół skrócony k.121 – 121v , dokumenty zgromadzone w aktach spraw : Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym w(...)o sygn. Kmp 2/14 , Sądu Rejonowego w Iławie o sygn. III RC 257/13 , I. N. 124/13 , Sądu Rejonowego w Elblągu o sygn. III Nsm 1412/13) .

Sąd zważył, co następuje :

Dokonując ustaleń faktycznych, Sąd oparł się na zebranych w sprawie dokumentach w postaci informacji , odpisu skróconego aktu urodzenia , faktur , umowy , zaświadczeń , harmonogramu spłat kredytu - ich autentyczność nie budziła bowiem wątpliwości, nie była także kwestionowana przez żadną ze stron . Ponadto za wiarygodne Sąd uznał zeznania pozwanego i częściowo wiarygodne zeznania przedstawicielki ustawowej małoletniego powoda - z uwagi na ich spójność, logikę i zbieżność z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w niniejszej sprawie . Sąd nie dał wiary w całej rozciągłości zeznaniom B. M. w zakresie , w jakim przedstawiała ona swoje dochody oraz wydatki na syna , w części także nie przyznał waloru wiarygodności przedstawianym przez nią spisom kosztów utrzymania małoletniego powoda – z uwagi na brak korelacji z pozostałym materiałem dowodowym , zgromadzonym w sprawie . Godzi się podkreślić , że przedstawicielka ustawowa małoletniego powoda przedstawiała różne kwoty na utrzymanie syna , na przykład na język angielski pierwotnie 400 złotych , następnie 520 złotych , w dalszej kolejności 360 – 450 złotych , na odzież 300 – 400 złotych miesięcznie , następnie wskazała , że sezonowo na ten cel wydaje 1500 złotych , na rozrywki pierwotnie wskazała kwotę 50 - 100 złotych miesięcznie , która następnie została określona na około 500

złotych miesięcznie . B. M. nie była wiarygodna , jeśli idzie o wysokość jej wynagrodzenia , bowiem z kwoty 7000 złotych brutto nie uzyskuje się wynagrodzenia w kwocie 4000 złotych netto .

Równocześnie , w trybie przepisu art 302 § 1 kpc , Sąd pominął dowód z przesłuchania pozwanej M. P. (1) , która nie stawiała się na rozprawie .

W przedmiotowej sprawie obowiązek alimentacyjny pozwanych wobec małoletniego powoda wynika z dyspozycji przepisu art. 132 krio i w związku z nim stosujemy przepisy art. 128 i nast. krio . Należy podkreślić , iż obowiązek alimentacyjny pozwanych powstaje dopiero wtedy , gdy nie ma osoby zobowiązanej w bliższej kolejności albo gdy osoba ta nie jest w stanie uczynić zadość swemu obowiązkowi lub gdy uzyskanie od niej na czas potrzebnych uprawnionemu środków utrzymania jest niemożliwe lub połączone z nadmiernymi trudnościami . Ponadto uprawniony musi znajdować się w niedostatku . Za znajdującą się w niedostatku należy uważać osobę , która nie może własnymi siłami zaspokoić usprawiedliwionych potrzeb, nie posiada własnych środków w postaci wynagrodzenia za pracę, emerytury czy renty ani też dochodów z własnego majątku. Zgodnie przy tym z ustalonym orzecznictwem , istnienie wyroku zasądającego alimenty od zobowiązanego w bliższej kolejności nie stoi na przeszkodzie do zasądzenia ich od zobowiązanego w dalszej kolejności, jeżeli wyegzekwowanie zasądzonych alimentów od osoby bliższej jest niemożliwe lub połączone z nadmiernymi trudnościami. Obowiązek alimentacyjny w tym wypadku, nie może jednak polegać na przerzuceniu na tą osobę niespełnionego obowiązku alimentacyjnego zobowiązanego do alimentacji w bliższej kolejności. Może ona bowiem być zobowiązana jedynie do takich świadczeń , na jakie pozwalają jej możliwości majątkowe, przy uwzględnieniu również jej usprawiedliwionych potrzeb (ponadto vide przepis art. 135 § 1 k.r.o. , który wskazuje , że zakres świadczeń alimentacyjnych zależy od usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz od zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego . Pojęcie usprawiedliwionych potrzeb uprawnionego oraz pojęcie możliwości zarobkowych i majątkowych zobowiązanego pozostają we wzajemnej zależności i obie te przesłanki wzajemnie na siebie rzutują , w szczególności przy ustalaniu wysokości alimentów przez Sąd . Przez usprawiedliwione potrzeby uprawnionego rozumieć należy potrzeby , których zaspokojenie zapewni mu – odpowiednio do jego wieku i uzdolnień – prawidłowy rozwój fizyczny i duchowy. Możliwości zarobkowe i majątkowe zobowiązanego określają zarobki i dochody , jakie uzyskiwałby przy pełnym wykorzystaniu swych sił fizycznych i zdolności umysłowych , nie zaś rzeczywiste zarobki i dochody) . Podkreślić przy tym należy , iż pojęcie niedostatku jest pojęciem węższym od pojęcia usprawiedliwionych potrzeb (ten najszerszy obowiązek dotyczy relacji rodzic – dziecko) . Obowiązek utrzymania i wychowania dzieci ciąży przede wszystkim na ich rodzicach . Oznacza to , że jeżeli jedno z rodziców nie spełnia tego obowiązku , obowiązek ponoszenia w całości ciężarów związanych z utrzymaniem i wychowaniem dziecka spoczywa – w zasadzie – na drugim rodzicu . Dopiero ustalenie , iż ten rodzic nie jest w stanie sprostać swoim obowiązkom względem dziecka i z tego powodu dziecko mogłoby znaleźć się w niedostatku , wchodzi obowiązek dalszych krewnych .

Rozważając zasadność nałożenia obowiązku alimentacyjnego na pozwanych , Sąd wziął pod uwagę usprawiedliwione potrzeby małoletniego powoda , dochody jego przedstawicielki ustawowej i koszty jej utrzymania, sposób wywiązywania się z obowiązku alimentacyjnego ojca powoda oraz możliwości realizacji obowiązku alimentacyjnego przez pozwanych .

Dokonując analizy , Sąd ustalił , że nie zachodzą wszystkie przesłanki niezbędne do zaistnienia obowiązku alimentacyjnego po stronie dalej zobowiązanych . Strona powodowa nie wykazała , stosownie do reguł dowodzenia , że małoletni powód znajduje się w niedostatku . Wręcz odwrotnie , wykazano , że małoletni powód ma zapewnione wszystkie potrzeby , co potwierdzała w swych zeznaniach B. M. (zeznania przedstawicielki ustawowej małoletniego powoda B. M. : protokół z rozprawy z dnia 25 maja 2018 roku , zapisany na płycie umieszczonej w kopercie na k.123 , w czasie 00:46:22 – 00:49:13 , 00:08:46 – 00:27:48 , protokół skrócony k.120v – 121v) . Należy wskazać , że przedstawicielka ustawowa małoletniego powoda przedstawiła zaświadczenie , potwierdzające , iż otrzymuje wynagrodzenie zasadnicze w kwotach po 7000 złotych brutto . Natomiast nie wynika z niego , czy otrzymuje dodatkowe dochody z tytułu na przykład premii , nagród . Nadto posiada ona majątek w postaci mieszkania , z którego nie czerpie możliwych korzyści , bowiem wynajmowała jeden z pokoi , co uszczupla dochody możliwe przez nią do

osiągnięcia . Sam fakt chęci zapewnienia synowi dodatkowych rozrywek czy zajęć nie uzasadnia stanowiska , że B. M. nie może własnymi siłami zaspokoić potrzeb syna i w związku z tym znajduje się on w niedostatku .

Nie można zgodzić się z argumentacją , że skoro ojciec nie łoży na utrzymanie dziecka środków finansowych , to w tym zakresie powinni go w tym wyręczyć jego krewni . Obowiązek ten przechodzi przede wszystkim na drugiego rodzica, w danym wypadku na matkę dziecka. Gdyby zaś nie mogła ona tego obowiązku w całości lub części wykonać, zobowiązani będą w tej samej kolejności dziadkowie obu linii, tj. linii ojczyściej i macierzystej, przy czym , ponieważ zobowiązanie ich nie jest solidarne, każdy z nich byłby zobowiązany do świadczeń alimentacyjnych tylko w części odpowiadającej jego możliwościom zarobkowym i majątkowym (obowiązek alimentacyjny nie musi rozkładać się po połowie na członków rodzin ojca i matki , bowiem ich ewentualny wkład w utrzymanie bliżej uprawnionych zdeterminowany jest przez ich możliwości i usprawiedliwione potrzeby dzieci (celem zaspokojenia potrzeb , aby dziecko nie pozostawało w niedostatku) . Błędny jest pogląd , zaprezentowany przez stronę powodową , że obowiązek alimentacyjny rodziców dzieli się na część macierzystą i część ojczyściej , co miałyby oznaczać , że w razie gdyby jedno z rodziców nie było w stanie łożyć na potrzeby dziecka , wyręczyć je w tym powinni jego krewni . Obowiązek alimentacyjny dalszych krewnych nie powstaje dopóty , dopóki istnieje choćby jeden z krewnych bliższych stopniem , zdolny do wypełnienia tego obowiązku , zaś jeżeli przechodzi na dalszych krewnych – jest „rozdzielany” stosownie do możliwości zarobkowych i majątkowych każdego z nich) . W niniejszej sprawie nie występuje jednak taka okoliczność. Matka A. P. jest osobą zarobkującą znacznie powyżej minimalnego wynagrodzenia i ma możliwość zaspokajania potrzeb małoletniego powoda w większym zakresie , co de facto czyni . Należy zauważyć , że B. M. do tej pory – mimo braku świadczeń od ojca – nie wystąpiła o przymuszenie ojca dziecka do realizowania tego obowiązku , nie podejmowała aktywności w tym zakresie (zawiadomienie organów ścigania , złożenie wniosku o egzekucję zagraniczną) , co potwierdza tezę o braku niedostatku – nie wskazano potrzeb usprawiedliwionych , których matka dziecka nie zaspokaja . Skoro matka własnymi siłami jest w stanie zaspokoić potrzeby syna , nie powstaje taki obowiązek wobec dalej zobowiązanych – dziadków . Nie można również identyfikować pojęcia usprawiedliwionych potrzeb z pojęciem niedostatku (małoletni powód domagał się wyższej kwoty alimentów jak wskazanej w wyroku dotyczącym ustalenia zobowiązania względem ojca) .

Z drugiej strony zauważyć należy , że sytuacja materialna pozwanych nie pozwala przyjąć , że są w stanie alimentować wnuka . Co prawda posiadają stałe świadczenia w postaci emerytur , jednakże z uwagi na ich wydatki , których nie sposób uznać za wygórowanych , nie są w stanie bez pomocy syna , który im pomaga finansowo , sprostać swojemu utrzymaniu . Należy zaakcentować , że pozwani od kilkunastu lat zamieszkują w Kanadzie , gdzie przy pomocy syna funkcjonują , nie posiadają dochodów , poza emeryturami . Pozwani – tak jak i matka dziecka – posiadają dom , w którym zamieszkuje ich syn . Brak było podstaw do uznania , że winni oni wynająć wskazaną nieruchomość w sytuacji , w której matka dziecka tego nie czyni a posiada mieszkanie w zdecydowanie atrakcyjniejszej lokalizacji niż pozwani . Podkreślić należy , iż pozwani podjęli decyzję o wyjeździe do Kanady już w zaawansowanym wieku ze względu na lepszą opiekę zdrowotną , nadto w czasie , kiedy nie istniały podstawy do przyjęcia , że będą zobowiązani do alimentowania wnuka . Zatem nie można im skutecznie postawić „zarzutu” , że działali nieracjonalnie (nie znajduje zastosowania przepis art. 136 krio) . Obecnie warunki i koszty życia w Kanadzie są wyższe niż w Polsce , chociaż przedstawiony spis kosztów utrzymania pozwanych obrazuje ich poziom życia na zdecydowanie niższym od powoda poziomie .

Zdaniem Sądu , zasądzenie alimentów w wypadku obecnego braku niedostatku po stronie powodowej jest bezzasadne. Nadto naruszałoby zasady współżycia społecznego oraz godziło w poczucie sprawiedliwości .

Z uwagi na to , że nie zachodziły wszystkie przesłanki niezbędne do nałożenia obowiązku alimentacyjnego na zobowiązanych w dalszej kolejności dziadków małoletniego powoda , Sąd , na mocy powołanych wyżej przepisów , oddalił powództwo .